

ОЦІНКА ПАРАМЕТРІВ СТРУКТУРИ

Модель з однією пояснювальною змінною:

Загальна форма економетричної моделі: $Y_t = \alpha_0 + \alpha_1 X_t + \varepsilon_t$

Розрахункова (теоретична) форма економетричної моделі МНК: $\hat{Y}_t = a_0 + a_1 X_t$

Оцінки параметрів МНК α_0 та α_1 :

$$a_1 = \frac{\sum_{t=1}^n (x_t - \bar{X})(y_t - \bar{Y})}{\sum_{t=1}^n (x_t - \bar{X})^2} = \frac{\sum_{t=1}^n (x_t \cdot y_t) - n \cdot \bar{X} \cdot \bar{Y}}{\sum_{t=1}^n x_t^2 - n \cdot (\bar{X})^2}, \quad a_0 = \bar{Y} - a_1 \bar{X}$$

Значення параметра a_1 повідомляє, на скільки одиниць зміниться залежна (ендогенна) змінна Y , якщо незалежна (екзогенна) X збільшиться на 1 одиницю.

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ (ВІДПОВІДЬ): Якщо значення ... (змінна X).. збільшиться на 1 одиницю, то значення ... (змінна Y)... збільшиться (якщо $+ a_1$) / або / зменшиться (якщо $- a_1$) приблизно на a_1 .. одиниць.

Значення параметра a_0 вказує на рівень змінної коментаря Y з нульовим рівнем пояснювальної змінної X .

Для економічних змінних він зазвичай не інтерпретується. Однак якщо він має пізнавальну цінність і є змістовним, то коефіцієнт a_0 підлягає інтерпретації.

Модель з більш ніж однією пояснювальною змінною:

Загальна форма економетричної моделі: $Y_t = \alpha_0 + \alpha_1 X_{1t} + \alpha_2 X_{2t} + \dots + \alpha_k X_{kt} + \varepsilon_t$

Розрахункова форма КМНК економетричної моделі: $\hat{Y}_t = a_0 + a_1 X_{1t} + a_2 X_{2t} + \dots + a_k X_{kt}$

Значення коефіцієнтів a_k розраховуються матричним способом $\mathbf{a} = (\mathbf{X}^T \mathbf{X})^{-1} \mathbf{X}^T \mathbf{Y}$

де: $\mathbf{a} = \begin{bmatrix} a_0 \\ a_1 \\ \vdots \\ a_k \end{bmatrix}$ - вектор оцінок розрахункових параметрів конструкції КМНК.

Значення оцінюваного параметра a_k повідомляє, на скільки одиниць зміниться залежна змінна Y , якщо пояснювальна змінна X_k збільшиться на 1 одиницю, припускаючи стабільність інших змінних (або незмінних значень інших змінних, або за інших рівних умов).

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ (ВІДПОВІДЬ): Якщо значення ... (змінна X_k).. збільшиться на 1 одиницю, то значення ... (змінна Y) .. збільшиться (якщо $+a_k$) / зменшиться (якщо $-a_k$) приблизно на ... (значення a_k) ... одиниць, припускаючи сталість решти змінних (або незмінних значень решти змінних, або за інших рівних умов).

МАТРИЦІ $X^T X$ ТА $X^T Y$

Формули для окремих елементів вектора $X^T X$, $Y^T Y$ і $X^T Y$ для моделей з перехопленням і z :

а) одна пояснювальна змінна X_1 :

$$\mathbf{X}^T \mathbf{X} = \begin{bmatrix} n & \sum x_t \\ \sum x_t & \sum x_t^2 \end{bmatrix}, \quad \mathbf{X}^T \mathbf{Y} = \begin{bmatrix} \sum y_t \\ \sum x_t y_t \end{bmatrix}, \quad \mathbf{Y}^T \mathbf{Y} = \left[\sum y_t^2 \right]$$

б) дві пояснювальні змінні X_1, X_2 :

$$\mathbf{X}^T \mathbf{X} = \begin{bmatrix} n & \sum x_{1t} & \sum x_{2t} \\ \sum x_{1t} & \sum x_{1t}^2 & \sum x_{1t} x_{2t} \\ \sum x_{2t} & \sum x_{2t} x_{1t} & \sum x_{2t}^2 \end{bmatrix}, \quad \mathbf{X}^T \mathbf{Y} = \begin{bmatrix} \sum y_t \\ \sum x_{1t} y_t \\ \sum x_{2t} y_t \end{bmatrix}, \quad \mathbf{Y}^T \mathbf{Y} = \left[\sum y_t^2 \right]$$